Bedrog-reaksie-kontrolelys

Naam _____ **Besigheid** _____ **Datum** _____

Aan die einde het jy
Noodnommers gereed voordat iets verkeerd loop, 'n stap-vir-stap-lys vir die dag wat jy bedrog vermoed, en 'n rekord om vir die bank te gee.

Vul afdeling 1 vandag in, voordat iets verkeerd loop. Gebruik afdelings 2 tot 4 op die dag wat jy **bedrog** vermoed (iemand kul jou of jou besigheid om geld of toegang te kry).

1. My noodkontakte

Kry elke nommer van jou bankkaart, staat, polis of die amptelike webwerf. Nooit uit 'n boodskap of van iemand wat jou bel nie.

Wie	Telefoonnommer	Waar ek dit gekry het
Bank se bedroglyn	bv. 0860 000 000	Agterkant van my bankkaart
Versekeraar se eiselyn		
Persoon wat met my rekeninge help (bv. boekhouer)		
Naaste polisiestasie		

WENKE
Stoor hulle ook in jou foon
Voeg hierdie nommers vandag by jou foon se kontakte, sodat jy nie onder druk daarna hoef te soek nie.

Hierdie hulpbron is slegs vir opvoedkundige doeleindes. Dit is nie belasting-, regs- of finansiële advies nie. Reëls en vereistes kan verskil volgens besigheidstipe en ligging. Raadpleeg die toepaslike owerheid of 'n gekwalifiseerde adviseur vir jou situasie.

2. Op die dag: doen dit in hierdie volgorde

KONTROLELYS

- [ ] **Stop.** Moenie meer geld stuur nie. Moenie meer op skakels klik nie. Beëindig die oproep of klets met die verdagte persoon.
- [ ] **Bel die bank** op die nommer in afdeling 1. Vra of die betaling gestop of opgespoor kan word.
- [ ] **Beveilig rekeninge.** Verander wagwoorde vir bankdienste, e-pos, WhatsApp en aanlyn berging (bv. Google Drive). Meld toestelle af wat jy nie ken nie. As jy iets geïnstalleer het of jou skerm gedeel het, doen dit vanaf 'n ander foon of rekenaar.
- [ ] **Kontroleer** onlangse betalings en enige nuwe **begunstigde** ('n rekening wat opgestel is om jou geld te ontvang).
- [ ] **Stoor bewyse** in een lêer. Neem skermskote van boodskappe, nommers, skakels, fakture en bewys van betaling. Moet niks uitvee nie.
- [ ] **Waarsku mense** wat volgende kan wees (personeel, verskaffers, kliënte). As jou WhatsApp of e-pos gebruik is, sê vir kliënte om nie in enige nuwe rekening te betaal wat daarvandaan gestuur word nie.
- [ ] **Doen aangifte by SAPD** (die polisie) en kry 'n saaknommer. Gee die saaknommer vir jou bank en versekeraar.
- [ ] **Laat weet jou versekeraar** as jy dekking het wat dalk van toepassing is.

WAARSKUWING

Hou jou goedere terug

As 'n kliënt sê hy het betaal, maar die geld het nog nie geklaar nie, moet jy nie voorraad uitgee voordat dit in jou rekening wys nie.

3. Wat gebeur het (gee dit vir die bank)

Skryf neer wat jy opgemerk het, wanneer, en wat jy reeds gedoen het.

Datum en tyd	Wat gebeur het of wat ek gedoen het	Bedrag (R)	Verwysing of saaknommer
bv. 3 Junie, 09:15	Faktuur in nuwe rekening betaal	8 400	Faktuur 1123
bv. 3 Junie, 11:40	Bank se bedroglyn gebel		Banksaak 55102

Hierdie hulpbron is slegs vir opvoedkundige doeleindes. Dit is nie belasting-, regs- of finansiële advies nie. Reëls en vereistes kan verskil volgens besigheidstipe en ligging. Raadpleeg die toepaslike owerheid of 'n gekwalifiseerde adviseur vir jou situasie.

4. Ná die dringende stappe

Maak die gat toe

Hoe dit by ons uitgekom het (bv. 'n faktuur per e-pos, 'n oproep wat vir 'n OTP vra)

Die kontrole wat ontbreek het (bv. geen oproep om nuwe bankbesonderhede te bevestig nie)

Wat ek gaan verander, en wie dit gaan doen

Teen wanneer

Herhaal dit

Kontroleer die nommers in afdeling 1 elke 6 maande, en werk hulle by op die dag wat jy van bank, versekeraar of boekhouer verander.

Hierdie hulpbron is slegs vir opvoedkundige doeleindes. Dit is nie belasting-, regs- of finansiële advies nie. Reëls en vereistes kan verskil volgens besigheidstipe en ligging. Raadpleeg die toepaslike owerheid of 'n gekwalifiseerde adviseur vir jou situasie.